

Dr. Steve O. Michael

Profesor Universitar
Rector și CEO al Universității Internaționale Danubius
Galați, România

Sistemul de Învățământ Superior din România: Evaluarea Avantajelor Comparative

**SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR DIN ROMÂNIA:
EVALUAREA AVANTAJELOR COMPARATIVE**

Prezentare în cadrul

**Conferinței DC Media Group privind Învățământul Superior din România
în Contextul Educației la Nivel Mondial, Universitatea de Agricultură
și Medicină Veterinară, București, România**

de

**Dr. Steve O. Michael
Profesor Universitar
Rector și CEO al Universității Internaționale Danubius
Galați, România**

21 mai 2024

Sistemul de Învățământ Superior din România: Evaluarea Avantajelor Comparative

Introducere

În postura de profesor universitar, cu un interes profund pentru sistemele de învățământ superior, acord o deosebită atenție bunăstării și performanței instituțiilor în mediile lor complexe și interdependente. Astfel, a fost un adevărat privilegiu să cunosc în detaliu sistemul de învățământ superior din România acum mai bine de un an. În cursul anului precedent, am fost invitat de către DC Media Group să analizez și să reflectez asupra Legii Învățământului Superior. Având în vedere scurta perioadă de timp disponibilă, faptul că eram la început de drum în acest sistem și existența unor bariere lingvistice, am oferit un comentariu personal privind lecțiile pe care sper că le poate prelua legislația din sistemul educațional al Statelor Unite. Alegerea Statelor Unite ca punct de referință s-a bazat în exclusivitate pe faptul că acestea ocupă o poziție dominantă în topul global al celor mai bune 100 de instituții de învățământ superior din lume, conform clasamentelor publicate de UK Times Higher Education, Lista Shanghai, US News & World Report. Am ținut să subliniez că, deși o adoptare integrală ar putea fi neadecvată, adaptarea strategică a caracteristicilor relevante ale unui sistem de învățământ superior de clasă mondială ar fi o alegere înțeleaptă.

Cu exact 21 de zile în urmă, am primit o invitație de a mă alătura din nou acestui grup și doresc să îmi exprim recunoștința față de organizatori pentru această invitație. O conferință anuală dedicată învățământului superior este, fără îndoială, un serviciu deosebit adus națiunii, și sper că acest eveniment va continua să crească și să se dezvolte. În Statele Unite, liderii instituțiilor de învățământ superior și factorii de decizie implicați în formularea politicilor și strategiilor se bucură de multiple oportunități pe parcursul unui an calendaristic de a se întâlni și de a discuta aspecte legate de învățământul superior.

În acest moment, intenționez să mă îmi canalizez atenția asupra avantajelor comparative ale sistemului de învățământ superior din România și asupra modalităților în care putem valorifica la maximum aceste avantaje. Ar trebui să atrag atenția, așa cum ar trebui să o facă orice cercetător meticolos, asupra faptului că limitările mele în ceea ce privește durata experienței în sistem și totodată barierele lingvistice reprezintă deficiențe care pot influența perspectiva prezentată aici.

Observații importante

România se numără printre țările riverane Mării Negre și a fost anterior membră a națiunilor comuniste; astfel, unele caracteristici comune ale fostelor state din Uniunea Sovietică încă se regăsesc în peisajul său. Sistemul său de învățământ superior este unitar. Dat fiind trecutul său comunist, România este încă în etapa incipientă a dezvoltării învățământului superior privat.

Observațiile mele acumulate de-a lungul anilor asupra țărilor precum Rusia și China, cu o istorie marcată de comunism, dezvăluie o serie de similitudini. În primul rând, se remarcă tendința către o centralizare mai pronunțată a învățământului superior în aceste state. În al doilea rând, este evidentă o prezență mai accentuată a controlului guvernamental, exercitat prin intermediul Ministerului Educației. În al treilea rând, sectorul public al învățământului superior este bine dezvoltat. În al patrulea rând, învățământul superior privat este relativ nou, mai puțin dezvoltat și adesea tratat ca un produs inferior. În al cincilea rând, există puțin sau deloc sprijin guvernamental pentru instituțiile private de învățământ superior. În al șaselea rând, sectorul privat al învățământului superior nu are capacitatea de a concura în mod susținut cu sectorul public al învățământului superior. În al șaptelea rând, privilegiile de care se bucură învățământul superior public diminuează stimulentele pentru liderii instituțiilor publice de a coopera și colabora cu învățământul superior privat. În al optulea rând, în încercarea de a asigura reglementarea calității, statul impune constrângeri financiare mai mari sectorului privat al învățământului superior. În al nouălea rând, pentru a acoperi aceste costuri, instituțiile private de învățământ superior transferă costurile crescute către studenți, făcând oferta lor mai puțin atractivă pentru potențialii studenți. În al zecelea rând, această situație ar putea conduce unele instituții private de învățământ superior să se confrunte cu dificultăți și incertitudini, iar în unele cazuri, să alunece către ceea ce este cunoscut în mod negativ drept "fabrici de diplome".

În China, ca un exemplu concludent, numai după ce instituțiile publice își admit studenții de calitate, cei ce rămași sunt destinați instituțiilor private, fiindu-le astfel conferit, chiar și în aparență, un statut secundar și inferior. Instituțiile private întâmpină, de asemenea, dificultăți extrem de mari în obținerea aprobării pentru a acorda diplome de absolvire în China. În acest scenariu situație, este practic imposibil ca instituțiile private să se claseze la fel de bine ca cele publice, mai ales având în vedere faptul că criteriile de clasificare sunt doar indicatori ai bogăției instituționale și ai accesului la resurse. Cu cât o instituție se bucură de mai multă prosperitate, cu atât se situează mai sus în ierarhie, întărind astfel adagiul lui Henry David Thoreau conform căruia "Bogăția este capacitatea de a experimenta pe deplin viața". Cu doar două săptămâni în urmă, am vizitat Beijing, Xian și Qingdao, unde m-am întâlnit cu liderii din domeniul învățământului superior – alături de care colaborez de aproape două decenii, și am observat unele progrese în sectorul privat al învățământului superior. Se pare că factorii de decizie chinezi acordă atenție recomandărilor emise în cadrul unor astfel de conferințe și iau măsuri în funcție de acestea.

Educația Comparativă Versus Analiza Avantajului Comparativ

Din perspectivă istorică, educatorii, în special cercetătorii din învățământul superior, au manifestat întotdeauna un interes profund pentru educația comparativă. În esență, educația comparativă reprezintă o analiză atentă a diferențelor și similarităților dintre sistemele educaționale, concentrându-se în special pe structurile organizaționale, politicile, guvernarea, finanțarea și indicatorii principali de performanță. În schimb, analiza avantajelor comparative examinează punctele forte ale unui sistem în comparație cu altul, cu scopul exclusiv de a valorifica aceste aspecte pozitive. Prezentarea de față se axează pe avantajul comparativ al învățământului superior românesc, cu speranța de a-i exploata ulterior potențialul.

Avantajul Comparativ al Învățământului Superior Românesc

După cum am menționat anterior, analiza avantajului comparativ necesită evaluarea unui sistem de învățământ superior în comparație cu un altul. În acest caz, ne întrebăm în ce măsură învățământul superior românesc generează o "valoare netă" față de alte sisteme de învățământ superior. În ce măsură este competitiv învățământul superior românesc?

Pentru a răspunde la această întrebare, este esențial să ne întrebăm care sunt, în principiu, așteptările fundamentale ale sistemului și ce importanță acordă națiunea învățământului său superior.

Tabelul 1 prezentat în cele de mai jos oferă un rezumat al obiectivelor esențiale ale învățământului superior. Este important să subliniem că interesele și prioritățile statului, ale publicului larg și ale mediului academic pot să difere în ceea ce privește fiecare dintre aceste obiective. De exemplu, în timp ce statul ar putea fi interesat de îndeplinirea obiectivelor pe termen scurt, mediul academic ar putea acorda o prioritate mai mare realizării obiectivelor pe termen lung.

Tabelul 1: Obiectivele generale ale învățământului superior

Obiectivele învățământului superior	Comentarii
Accesibilitate	Gradul de admitere a celor calificați. În interesul statului, al publicului larg și al comunității academice se impune asigurarea unei capacități suficiente pentru a satisface cererea în creștere pentru învățământul superior.
Pregătirea pentru forța de muncă	În vreme ce statul își concentrează atenția asupra generării de locuri de muncă, iar publicul caută oportunități de angajare, se duc mereu dezbateri cu privire la rolul învățământului superior: să fie mai degrabă un mijloc de pregătire pentru o anumită muncă, decât pentru viață în general.
Contribuții aduse rezervorului cunoașterii	Atât statul cât și publicul larg pot aprecia contribuțiile aduse rezervorului cunoașterii – acesta fiind unul dintre cele mai înalte obiective ale comunității academice.

Tabelul 1: Obiectivele generale ale învățământului superior

Contribuții la agenda priorităților naționale	Finanțarea învățământului superior de către guvern este mereu influențată de factori politici, reprezentând astfel o interpretare a priorităților naționale. Publicul poate resimți uneori tensiunea între prioritățile reale și cele politice, în timp ce comunitatea academică aspiră deseori la o finanțare liberă de influențe politice.
Furnizând impulsul pentru progresul economic.	Guvernul și politica sunt adesea orientate către demonstrarea unei creșteri economice imediate, în timp ce publicul poate fi preocupat de legătura dintre performanța economică și productivitatea învățământului superior. În contrast, comunitatea academică își dorește ca toate contribuțiile sale să fie evaluate pe termen lung, mai degrabă decât prin prisma performanței economice pe termen scurt.
Pregătirea următoarei generații de gânditori	Atât statul, cât și publicul sunt interesați de "gânditori" în măsura în care aceștia nu tulbură echilibrul. Acesta reprezintă una dintre cele mai înalte priorități ale învățământului superior, și anume producerea de gânditori critici, divergenți, inovatori și creativi în toate aspectele posibile.
Consolidarea structurii sociale a națiunii	Statul, publicul larg și întreaga comunitate academică aspiră la un învățământ superior care să consolideze structura socială a națiunii.
Transformarea civilizației	Cu toate că există o anticipare generală că învățământul superior va reconfigura civilizația, ritmul acestei transformări ar putea fi perceput ca o amenințare de către stat și public.

Un sistem de învățământ superior care își atinge toate aceste obiective este nu doar eficient, ci și vrednic de sprijinul investițional al națiunii. Totuși, atingerea obiectivelor la nivel național este distinctă de obținerea unui avantaj comparativ în raport cu alte sisteme.

Domeniile Avantajului Comparativ

Analiza avantajelor comparative depășește analiza obiectivelor învățământului superior. Este nevoie de o analiză a unui sistem în comparație cu alte sisteme de învățământ superior.

Domeniile de relevanță pentru o astfel de analiză sunt prezentate în Tabelul 2 de mai jos:

Tabelul 2: Domenii relevante de avantaje comparative

Domeniile avantajelor	Interpretări
Avantaj de accesibilitate	Evaluat în funcție de capacitatea persoanelor calificate de a obține admiterea în programele academice care îi interesează. Avantaj de accesibilitate
Avantaj de suportabilitate	Măsurat prin costul relativ scăzut al obținerii educației în comparație cu alte sisteme. Avantaj de școlarizare/cost
Avantaj academic	Măsurat prin atractivitatea diplomelor românești pentru alte naționalități. Avantaj calitate/Clasament mondial
Avantaj geografic	Evaluat în funcție de locul ocupat printre sistemele de învățământ superior din regiunea Mării Negre / Europa de Est. Avantaj regional pentru studiu.
Avantaj cultural	Măsurat prin atractivitatea regiunii est-europene — avantaj turistic. Avantaj de diversitate
Avantaj economic	Măsurat prin costul total al sistemului și gradul în care sistemul de învățământ superior românesc este capabil să atragă și să plătească cercetători de talie mondială.
Avantaj „afiliațional”.	Măsurat prin modul în care sistemul operează și este acceptat de către alte sisteme - avantajul Uniunii Europene și avantajul internațional.

Evaluarea Avantajelor

Tabelul 3 prezintă o evaluare bazată pe experiențe personale a învățământului superior românesc în comparație cu domeniile de avantaj menționate în Tabelul 2. Evident, acest demers își propune să genereze dezbateri între cercetători pe măsură ce analizăm temeinic logica și validitatea propunerilor mele, în așteptarea investigațiilor empirice pe termen lung.

Tabelul 3: Evaluarea bazată pe narațiune subiectivă
a sistemului de învățământ superior românesc

Domeniile avantajelor	Evaluarea învățământului superior românesc	Interpretări
Avantaj de accesibilitate	Înalt	Măsurat prin gradul în care cei calificați sunt capabili să obțină admiterea la programul academic de interes pentru ei. Avantaj de accesibilitate
Avantaj de suportabilitate	Foarte înalt	Măsurat prin costul relativ scăzut al obținerii educației. Avantaj de școlarizare/cost
Avantaj academic	Promițător	Măsurat prin atractivitatea diplomelor românești pentru alte naționalități. Avantaj calitate/Clasament mondial
Avantaj geografic	Potențial înalt	Măsurat prin poziția în rândul sistemelor de învățământ superior din zona Mării Negre. Avantaj de pace regională
Avantaj cultural	Potențial înalt/ Promițător	Măsurat prin atractivitatea regiunii est-europene — avantaj turistic. Avantaj de diversitate
Avantaj economic	Evaluare mixtă	Măsurat prin costul total al sistemului și gradul în care sistemul de învățământ superior românesc este capabil să atragă și să plătească cercetători de talie mondială.
Avantaj „afiliațional”.	Înalt	Măsurat prin gradul în care sistemul este acceptat de alte sisteme - avantajul Uniunii Europene și avantajul internațional

Avantaj de accesibilitate

Consider că sistemul de învățământ superior din România este suficient de amplu și diversificat pentru a răspunde cererii interne a celor calificați. Datele indică o tendință descendentă în ceea ce privește numărul studenților de vârstă tradițională, ceea ce lasă spațiu pentru a fi completat în sistem. Deși interesul pentru studiile superioare în străinătate pare să fie în declin printre tineri, există încă oportunități pentru instituții de a satisface cererea. Beneficiul accesibilității nu se rezumă doar la disponibilitatea spațiului, ci și la adecvarea acestuia. Sistemul de învățământ superior din România este vast, oferind aproape toate specializările disponibile în lume. Astfel, majoritatea potențialilor studenți calificați au posibilitatea să obțină admiterea în programul dorit. Fără restricțiile impuse extern asupra numărului de înscrieri, am convingerea că instituțiile private ar declara că dețin suficient spațiu pentru a satisface cererea suplimentară. De exemplu, Universitatea Danubius a fost, la un moment dat, înregistrată ca având aproape 10.000 de studenți, însă în prezent, numărul lor este mai mic de jumătate din această cifră.

Dar ce putem spune despre cererea externă? Este sistemul de învățământ superior românesc suficient de dinamic pentru a răspunde cererii externe de înscriere? Există un interes în creștere din partea potențialilor studenți internaționali pentru instituțiile de învățământ superior din România, fenomen observat în țări precum Pakistan, China și unele țări africane. În plus, se înregistrează o creștere a numărului de cetățeni italieni care doresc să efectueze studiile superioare în România. Avantajul accesibilității este evident, având în vedere capacitatea sistemului de a absorbi cererea în creștere pentru învățământul superior românesc.

Avantaj de suportabilitate

Avantajul suportabilității/ al accesibilității financiare reflectă în ce măsură majoritatea studenților pot suporta costurile educației. Costul educației include taxa de școlarizare, tarifele și cheltuielile de cazare și masă, altfel spus toate cheltuielile asociate cu educația studenților. În România, studenții plătesc mai puțin de 2000 de dolari (SUA) pe an universitar! Fiica mea a absolvit Universitatea din New York cu o taxă anuală de 80.000 de dolari! Ca persoană provenind din SUA, am avut un șoc considerabil privind discrepanța enormă în ceea ce privește costul anual al școlarizării la instituțiile de învățământ superior din România. În calitate de profesor universitar de finanțe, sunt conștient de costurile de operare ale instituțiilor și mă întreb adesea cum reușesc să supraviețuiască aceste instituții, în special cele private.

Cel mai mare avantaj comparativ al sistemului de învățământ superior din România constă în costul scăzut al participării la procesul educațional. Chiar dacă ne raportăm la instituțiile de învățământ privat, cea mai mare taxă de școlarizare tot nu depășește 3000 USD anual. Desigur, este important să se luăm în considerare nivelul de trai, mediul general cu salarii scăzute, dar chiar și cu aceste aspecte, taxele de școlarizare reduse reprezintă o atracție imensă care nu a

fost exploatată în mod corespunzător, în special la nivel internațional. Prin urmare, avantajul accesibilității financiare al învățământului superior din România este foarte mare.

Avantaj academic

Avantajul academic este reflectat în atractivitatea ofertelor academice ale unui sistem pentru potențialii studenți. Elementele care fac aceste oferte atrăgătoare sunt diverse: complexitatea și diversitatea programelor de studiu, accesibilitatea la obținerea diplomelor, calitatea acestora, reputația instituțiilor și perspectivele de angajare sunt doar câteva dintre aspectele de luat în considerare. Ca în orice altă țară, există o gamă largă de calitate în învățământul superior, de la instituțiile de vârf la cele care se confruntă cu dificultăți în a supraviețui. Dacă ar fi să ne folosim de clasamentele mondiale ca un indicator al avantajului academic (deși acestea nu surprind întreaga poveste), Universitatea Transilvania din Brașov este prima din România, clasându-se pe locul 710 între primele universități din lume.

Indiscutabil, mediul academic românesc include instituții de înaltă calitate, însă acestea nu sunt promovate în maniera specifică Statelor Unite; de aceea, evaluarea mea marchează un avantaj academic în plină ascensiune. Trebuie, de asemenea, să depunem eforturi în direcția transformării pedagogiei dincolo de sfera teoriilor, către o educație mai experiențială și practică, cu incluziunea studiilor în străinătate și integrarea sportului și a vieții de campus – toate aceste elemente nu numai că fac educația mult mai plăcută, ci o transformă într-o experiență care schimbă cu adevărat destine.

Avantaj geografic

Ca membră a țărilor din zona bazinului Mării Negre, România oferă, prin locația ei, oportunități turistice extraordinare. Deși se află într-o poziție geografică foarte sensibilă - în apropierea Rusiei - țara se bucură de o pace durabilă și este membră a NATO, având un trecut istoric bogat. Cu toate acestea, întâmpin adesea dificultăți în a-i convinge pe americani să își îndrepte atenția către România, dată fiind proximitatea acesteia față de Rusia și Ucraina. România oferă totuși un mediu liniștit propice studiului și este un mediu atrăgător pentru explorarea peisajului și a terenurilor din Europa de Est. Regiunea abundă într-o diversitate vastă de activități - de la excursii în munți până la sporturi nautice. Un marketing eficient al unei instituții nu promovează doar calitatea educației, ci și locația sa. Există, fără îndoială, un avantaj geografic mult subestimat.

Avantaj cultural

Istoria, limba, religia și tradițiile României reprezintă o sursă extraordinară de învățare pentru studenții internaționali. Am avut privilegiul de a fi primul american care a adus un grup numeros de studenți din SUA la Galați, în cadrul experienței lor de studiu în străinătate. Feedback-ul primit de la acești studenți a fost extrem de pozitiv. Atunci când li s-a solicitat să recomande această experiență viitorilor studenți americani, răspunsurile lor au fost afirmative. Avantajul cultural este în plină ascensiune, pe măsură ce țara continuă să își

îmbunătățească atracțiile turistice, să ofere programe de studiu relevante din perspectivă culturală și să promoveze regiunea ca o principală veritabilă destinație a studiilor în străinătate.

Avantaj economic

În timp ce, pe de o parte, costul scăzut al studiilor reprezintă un real avantaj, pe de altă parte veniturile scăzute în general reprezintă o adevărată provocare pentru sistem. Sistemul de învățământ superior românesc se bucură de un avantaj ridicat de accesibilitate financiară și poate de o eficiență ridicată în ceea ce privește cheltuielile totale pentru educație în raport cu producția totală (măsurată prin numărul de absolvenți și prin productivitatea din domeniul cercetării), costurile reduse reflectându-se vizibil și în veniturile scăzute. De exemplu, remunerația profesorilor este atât de modestă încât nu poate atrage cercetători de prestigiu din țările dezvoltate. Profesorii sunt plătiți aici doar o mică parte din ceea ce primesc în SUA, chiar și dacă luăm în calcul diferențele care țin de nivelul de trai. Este foarte posibil ca acei profesori extrem de productivi și dedicați - profesori care ar avea oportunitatea angajării în unele state în care salariile depășesc de patru ori pe cele din România, să agreeze să părăsească țara. În ansamblu, din perspectiva economică, aș evalua avantajul actual ca ca însumând atât aspecte pozitive, cât și negative.

Avantaj „afiliațional”

Așa cum o instituție dezvoltă un avantaj prin parteneriatele sale, la fel și un sistem de învățământ superior beneficiază din afilierile sale. Avantajul „afiliațional” este măsura în care un sistem sau o instituție beneficiază de acceptare, reciprocitate, cooperare și colaborare. Numărul de afilieri conferă un avantaj precum și calitatea afilierilor. Un consorțiu de 200 de instituții oferă un avantaj masiv față de un consorțiu de 20 de instituții. În ceea ce privește calitatea, afilierile cu instituții de top oferă, de asemenea, avantaje. Încurajez, de asemenea, instituțiile să dezvolte colaborări care să faciliteze fluxul resurselor, ceea ce ar putea implica afilieri cu instituții de învățământ superior mai puțin cotate în topurile și registrele de clasificări.

Ca membră a Uniunii Europene, România beneficiază enorm de pe urma afilierii sale cu sistemele europene de învățământ superior. Participarea la programele Erasmus, precum și activitățile sponsorizate europene au un impact pozitiv remarcabil asupra sistemului. Dincolo de afilieri europene, majoritatea, dacă chiar nu toate instituțiile românești, prezintă afilieri extinse la nivel internațional. Afilierile sunt extrem de benefice acolo unde rezultatele includ diplome comune și cercetare în colaborare. Deși instituțiile românești se pot lăuda cu afilieri externe extinse, colaborarea între aceste instituții din România ar aduce avantaje sistemului în ansamblu.

Obstacole în calea avantajului comparativ

Exista mai multe aspecte care restricționează gradul de avantaj al învățământului superior românesc. Lista, chiar dacă nu este una exhaustivă, reflectă în mod corect înțelegerea mea curentă a sistemului.

Limba de predare

Limba de predare este de o importanță crucială în două privințe. În primul rând, reprezintă o barieră pe care vorbitorii non-nativi trebuie să o depășească înainte de a-și putea continua educația. Legea actuală din România impune studenților străini să studieze limba română și să performeze la un anumit nivel înainte de a putea urma programele de studii vizate. O cerință de limbă limitează înscrierea celor care sunt interesați să stăpânească limba. Această condiție restricționează înscrierile la cei interesați să dobândească competența lingvistică necesară.

În al doilea rând, utilizarea după absolvire a limbii definește gama și domeniul de oportunități ale absolvenților. Se așteaptă ca românii care studiază în limba română să fie angajați acolo unde se vorbește această limbă. Studenții internaționali, cu excepția moldovenilor, au oportunități limitate de a folosi limba dincolo de România și Moldova după absolvire. Din aceste două motive, avantajul comparativ este unul limitat.

Clasament global

Sistemele de învățământ superior sunt acum integrate într-o piață globală, o evoluție care a condus la apariția clasamentelor universale ale instituțiilor. Deși, criteriile de ierarhizare sunt supuse controverselor, acest lucru nu a diminuat interesul publicului pentru evaluările și clasificările instituțiilor de învățământ superior. În măsura în care clasamentele influențează reputația instituțională, percepțiile și cererea, în aceeași măsură ele definesc avantajul calității. În timpul vizitei mele recente în China, am aflat că Guvernul chinez dispune de o listă a instituțiilor românești aprobate pentru parteneriate cu instituțiile chineze. Lista este fundamentată exclusiv pe clasamentele publicate ale instituțiilor publice.

De-a lungul timpului, am observat că instituțiile, sau mai bine spus liderii acestora, tind să fie încântați atunci când obțin clasări ridicate și dezamăgiți atunci când nu reușesc să le atingă. Procesul de clasare este plin de provocări. Există posibilitatea ca în instituții neclasate să se desfășoare activități educaționale de înaltă calitate. Recent, o nouă agenție de evaluare, având intenția de a clasifica instituțiile în funcție de "bogăția instituțională", m-a invitat să particip la un chestionar. După ce am analizat atent chestionarul, le-am adus la cunoștință că ceea ce ei încearcă să evalueze sunt cheltuielile instituționale, nu nivelul real al bogăției. În urma acestei constatări, comunicarea cu ei s-a oprit. Ulterior, un domn s-a apropiat de mine cu o propunere de a plăti 30.000 de dolari pentru a asigura clasarea instituției mele în vârful clasamentelor. Sper din toată inima că nimeni nu este dispus să ofere o sumă atât de mare de bani în acest scop.

Birocrația sistemului

Sistemul de învățământ superior poate fi fie un motor al performanței și eficienței, fie o piedică pentru instituții. Organizarea complexă a unui sistem birocratic poate să își diminueze masiv avantajul comparativ. Ministerul Educației își propune să dezvolte cele mai prestigioase instituții din întreaga lume. Pentru a realiza acest lucru, birocrăția trebuie minimizată, iar parteneriatele consultative și serviciile de suport rapid vor deveni motoare ale progresului instituțional. În cursul anului trecut, Universitatea Danubius și-a schimbat denumirea în

Universitatea Internațională Danubius, atât din considerente legate de existența unei alte universități europene cu același nume, cât și din dorința de a sublinia o nouă direcție către internaționalizare. Totuși, obținerea aprobării finale din partea autorităților a durat mai mult de un an.

Sector privat slab

Dintre toate obstacolele ce stau în calea realizării avantajului comparativ general al sistemului de învățământ superior românesc, se evidențiază sectorul relativ mai fragil al învățământului superior privat. Sectorul învățământului superior privat este un contributor important la economia unei națiuni, furnizând resurse umane instruite și cetățeni educați, și realizează aceste obiective cu o fracțiune din costul suportat de guvern pentru a atinge aceleași scopuri. Ideea că dezvoltarea sectorului privat de învățământ superior subminează sectorul public este un mit. Mai degrabă, sectorul public de învățământ superior devine mai robust în prezența unui sector privat solid de acest gen.

Limitările sectorului privat se reflectă în mai multe moduri. Consiliul Național al Rectorilor (CNR) reprezintă organismul format din rectorii din învățământul superior din România. Deși acești lideri sunt dotați cu viziuni ambițioase, în mare parte agenda lor este axată exclusiv pe instituțiile publice. După participarea la câteva dintre aceste întâlniri, am întrebat reprezentanții sectorului privat de învățământ superior ce avantaje obțin din aceste discuții, iar răspunsurile lor au fost în mare parte previzibile. M-am întrebat întotdeauna, deoarece aceste întâlniri sunt de obicei structurate pe o durată de două zile, de ce nu ar putea prima zi să fie dedicată discuțiilor sectoriale, iar cea de-a doua zi să fie rezervată pentru o întâlnire comună, în care să fie prezentate raportările discuțiilor sectoriale. Consider că aceasta ar fi o modalitate excelentă de a gestiona timpul dedicat acestei acțiuni.

Recomandări

În vederea consolidării avantajului comparativ și competitiv al învățământului superior românesc, sistemul poate beneficia de implementarea următoarelor recomandări. Este de remarcat faptul că patru din cele zece recomandări se concentrează pe sectorul învățământului superior privat non-profit. Acest lucru nu ar trebui să surprindă, dată fiind convingerea mea că acest sector rămâne un avantaj strategic subutilizat și neexploatat pe deplin pentru România.

1. Reforma guvernării învățământului superior privat

Procesul evolutiv al învățământului superior privat reflectă dinamica societății umane. Inițial, instituțiile non-profit sunt adesea gestionate ca entități personale de către fondatori, transformându-se apoi în afaceri de familie, mai ales în urma decesului acestora. Cu toate acestea, în cele din urmă, se conturează o profesionalizare a managementului și a conducerii. Instituțiile de învățământ superior cu scop lucrativ necesită o abordare separată față de cele non-profit. Focalizarea mea este pe instituțiile non-profit.

Este evident că o astfel de instituție nu poate fi gestionată ca o afacere personală la nesfârșit. Prin urmare, este imperios necesară o revizuire proactivă a guvernării acestui sector, luând în considerare exemplele de succes la nivel global. Ministerul Educației ar trebui să încurajeze aceste instituții să propună recomandări pentru îmbunătățirea guvernantei în acest domeniu.

2. Colaborare între public și privat

România ca țară va beneficia mai mult de pe urma investiției sale în învățământul superior dacă atât instituțiile publice, cât și cele private vor colabora. În cel mai competitiv mediu, adică în Statele Unite, avem și exemple de cele mai bune colaborări public-private. M-am retras de la o universitate medicală privată în calitate de prorector și vicepreședinte executiv, care are un program de studii de medicină în co-diplomă în parteneriat cu UCLA. Prin valorificarea resurselor și talentelor fiecărei instituții, ambii parteneri contribuie la producția de medici. Singurul impediment în calea colaborării îl reprezintă absența voinței și a unei gândiri creative de ansamblu. Colaborarea între sectorul public și cel privat va întări în mod semnificativ sistemul de învățământ superior din România.

3. Colaborare privat-privat

Chiar dacă colaborarea public-privat este necesară, este esențial ca sistemul să promoveze și să faciliteze colaborările între entitățile private. Sunt uimit că în România nu există o asociație națională funcțională a instituțiilor private de învățământ superior non-profit. Acest tip de asociație poate ajuta foarte mult pentru a-și îmbunătăți instituțiile și sistemul de învățământ superior. Activitățile comune ar putea include dezvoltări profesionale comune, diplome comune, valorificarea talentelor profesorilor, schimburi de profesori în perioada sabatică, conferințe anuale comune și așa mai departe. Colaborările intra-sistem indică o conducere națională puternică, dinamică și progresivă. Finanțarea guvernamentală poate fi utilizată pentru a îndeplini prioritățile de politică care pot schimba comportamentele instituționale.

4. Finanțarea sectorului privat

Consolidarea sistemului general de învățământ superior necesită o implicare masivă din partea statului. În special în ceea ce privește sectorul învățământului superior non-profit, statul ar putea să promoveze colaborarea public-privat prin alocarea de fonduri. O abordare echitabilă ar fi finanțarea proiectelor de interes național în ambele sectoare. Mai mult decât atât, statul ar putea să instituie un sistem de ajutor financiar pentru studenții calificați, permițându-le acestora libertatea de a-și direcționa resursele financiare către instituțiile de învățământ alese de ei. Deși această propunere poate părea revoluționară, nu există un stimulent mai puternic pentru ca instituțiile de învățământ să se concentreze pe nevoile studenților decât libertatea acestora de a alege în ce instituții își investesc resursele financiare. Implementarea acestei recomandări nu ar implica costuri suplimentare pentru stat, ci mai degrabă ar necesita o realocare eficientă a fondurilor existente, cu rezultate pozitive, cum ar fi creșterea ratei de retenție și absolvire a unui număr mai mare de studenți.

5. Extinderea spațiului lingvistic de predare

În timp ce România ar trebui să continue să investească în promovarea limbii române, ar putea fi benefică adăugarea unei limbi de predare suplimentare pentru a răspunde nevoilor studenților internaționali care urmează programe de studii românești, dar intenționează să se întoarcă în țările lor de origine, unde utilizarea limbii române ar putea fi limitată. Este demn de remarcat faptul că statul chinez a extins programele de studii cu predare în limba engleză nu doar pentru studenții străini, ci și pentru conaționalii interesați. Indiferent de politicile noastre internaționale, consider că eforturile din învățământul superior chinez sunt caracterizate de dinamism, creativitate și receptivitate, iar în calitate de cercetători ai învățământului superior, ar trebui să apreciem și să acordăm recunoaștere sistemelor de învățământ superior care adoptă schimbări pozitive.

6. Diversitatea globală

O universitate este un centru al universalității. Misiunea, orientarea, implicarea și influența sa ar trebui să depășească granițele naționale. Sistemele de învățământ superior își pot consolida avantajul comparativ adoptând o perspectivă globală. În era globalizării, este imperativ să educăm pentru piața globală, transformând studenții în cetățeni ai lumii și pe acești cetățeni în lideri globali. Una dintre marile forțe ale României ca țară constă în performanța sa internațională. Un angajament instituțional ferm față de diversitatea globală împreună cu promovarea educației pentru diversitate va amplifica avantajul comparativ general al sistemului de învățământ superior românesc.

7. Instruire centrată pe student

Un campus cu accent pe nevoile studenților se angajează în dezvoltarea lor integrală și îi încurajează să fie parteneri cu instituția în atingerea obiectivelor lor comune. Asemenea unui astfel de campus, relația dintre profesori și studenți este apropiată, minimizând distanța dintre aceste două categorii. Un mediu de acest gen oferă exemple elocvente de colaborare între studenți și cadrele didactice, publicații comune și contribuie la îmbunătățirea stării de bine a studenților. Cu toate acestea, tehnologia poate avea uneori un efect negativ neintenționat asupra interacțiunilor dintre profesori și studenți. Prin urmare, instituțiile de învățământ superior ar trebui să exploreze modalități de îmbunătățire a interacțiunilor fizice dintre studenți și între aceștia și profesori, pentru a contracara creșterea izolării și pentru a promova starea de sănătate mentală a comunității academice.

8. Introducerea unui program universitar /doctoral de management în învățământul superior

Astăzi, învățământul superior este o industrie evaluată la miliarde de dolari. În context istoric, conducerea acestei industrii a fost adesea încredințată liderilor reticenți și neinstruiți, care preferau să se concentreze pe activitățile lor de cercetare și predare. Mulți dintre acești lideri din învățământul superior se confruntă cu niveluri ridicate de stres asociate cu sarcinile lor de gestionare, mai ales având în vedere necesitatea de a învăța pe parcursul activității. Ca răspuns la această problemă, unele țări au impus cerințe

referitoare la calificările necesare pentru persoanele care dețin poziții de conducere în acest domeniu. Este important ca în România să existe oportunități ample pentru dezvoltarea abilităților de leadership și a competențelor profesionale pentru administratorii din învățământul superior.

Mai presus de toate, propun înființarea unor programe de masterat și doctorat în managementul învățământului superior. Instituțiile emblematice sunt cele mai bine poziționate pentru a implementa aceste programe și voi fi extrem de încântat să contribuie la această inițiativă. Crearea acestei specializări la nivel de masterat și doctorat va furniza resurse intelectuale cruciale și va oferi o direcție solidă pentru dezvoltarea sistemului de învățământ superior din România.

9. Marketing învățământului superior

Singurul obiectiv al analizei avantajului comparativ al sistemului de învățământ superior trebuie să fie exploatarea acestor avantaje. Prin analizarea avantajului comparativ, sunt identificate barierele care împiedică maximizarea avantajului, iar eliminarea sau reducerea acestor bariere ar trebui să fie principala preocupare a factorilor de decizie. În al doilea rând, valorificarea avantajului ar trebui să fie un pas necesar pentru a atinge mai bine obiectivele învățământului superior și pentru a crește numărul de înscrieri și veniturile. Este important să înțelegem că atragerea studenților internaționali reprezintă o formă de export prin care România își exportă resursele și calitatea învățământului superior către studenți din alte țări. Pentru a realiza acest obiectiv, este crucial să ne angajăm într-un marketing strategic al punctelor forte ale învățământului superior românesc.

11. Afiliere—Academia Americano-Română

În încheiere, doresc să subliniez cu titlu de recomandare o idee deosebit de importantă. România se poate mândri cu mulți dintre cetățenii săi, bărbați și femei extrem de educați și de succes, care s-au răspândit în străinătate. Un număr semnificativ dintre aceștia se află în Statele Unite. Sunt încântat să observ că acești indivizi vizionari au pus bazele unei organizații numite Academia Americano-Română. (<https://www.americanromanianacademy.org/>). Academia organizează anual o conferință, iar următoarea ediție va avea loc în perioada 3-4 iunie 2024, la București. Atât Ministerul Educației, cât și instituțiile de învățământ ar aduce un beneficiu semnificativ națiunii prin stabilirea de parteneriate cu Academia. Profesorii aceștia ar trebui invitați să își petreacă perioada sabatică în România. Implementarea acestei recomandări ar putea stimula colaborări pentru cercetare și publicații comune, extinderea grupului de profesori voluntari și alte inițiative benefice.

CONCLUZIE

În concluzie, potențialul puternic al avantajului comparativ al sistemului de învățământ superior românesc devine evident. Întrucât costurile educației universitare în alte regiuni ale lumii continuă să crească, mediul de învățare accesibil al României devine din ce în ce mai atractiv. Cu toate acestea, pentru a extinde și a exploata în totalitate acest avantaj comparativ, este necesar ca liderii din învățământul superior, factorii de decizie la nivel strategic și oficialii guvernamentali să efectueze o evaluare cuprinzătoare a sistemului de învățământ superior în întreg ansamblul său. Această evaluare ar trebui să includă excelența în sectorul privat, promovarea colaborării între sectorul public și cel privat, reorientarea și investiția în învățământul superior românesc ca o sursă de export, precum și atragerea comunităților internaționale către învățământul superior românesc.

Citiți articolul pe
www.univ-danubius.ro/sisr

Correspondență către:

Dr. Steve O. Michael,

Profesor Universitar,

Rector și CEO,

Universitatea Internațională Danubius, Galați, România

Email: stevemichael@univ-danubius.ro

Biografie: <https://univ-danubius.ro/steve-bio>

Bd. Galati nr. 3, Galati 800654, Romania
rectorat@univ-danubius.ro
www.univ-danubius.ro